کێشەی کرێکاران و وازهێنانی بەدەنگ و کاریگەرییەکانی لەسەر هەقدەست و کار لە ئەمەریکادا.. غازی حەسەن

ئیمیلی ڕۆز(مەکڕای) کە سەرکردایەتی تیمی توێژینەوەی داهاتووی کارەکانی گارتنەر دەکات، دەڵێت: “بەکرێگرتنی بەدەنگ یەکێکە لەو چەندین ڕەوتەی، کە ئێمە دەستنیشانمان کردووە و ئەگەری ئەوەی لێ دەکرێت کاریگەرییەکی گەورە لە ساڵی 2023 بۆ داهاتووی کار دروست بکات”. ئەمەش سەبارەت “بە هەندێک ڕێکخراو دەبێتە گۆڕینی یارییەکە”.

تەکنەلۆژیا زاڵە و کارەکانی پێگەیەکی فراوانیان هەیە و مانشێتی ڕۆژنامەکانیشان خستۆتە ژێر کارتێکردن و کاریگەریی خۆیان، بەڵام ئابوورییەکی گەورەتر و بەهێزتر لەئارایە. زۆربەی ئابووریناسان تاکو ئێستاش پێیان وایە، پاشەکشەیەکی دیکەی ئابووری کار ڕەنگە لەساڵی ٢٠٢٣دا ڕووبدات. بۆیەش بەبێدەنگی و لەڕێگەی “دامەزراندنی بەدەنگ” کۆمپانیاکان دەستیان بە هەنگاونان کردووە لەپێناو کەمکردنەوەی تێچووەکان و ئەمەش بۆ ئەوەیە کورد گوتەنی (پێش تا بەڵێک بەخۆیاندا بدەن)، واتە پێش ئەوەی ئابووری جارێکی دیکە بەرەو لێژیی بچێتەوە، ئەوان هەندێک هەنگاوی کردەیی بۆ چارەسەری قەیرانە پێشبینی کراوەکان بهاوێژن.

(نیوزویک)ی ئەمەریکی لە بابەتێکی شیکاریی ئابووریی و مەسەلەی کار و کێشەی هەڵبەز و دابەزیی ئابووری وڵاتەکەی و ترس لە دابەزینی بەها و پێگە و هێزی ئابووری دەڵێت: (کۆری کانتەنگە)ی ئابووریناسی دیار لە (لینکیدئین) دا گوتیەتی: “لەگەڵ هەموو ئەو نادڵنایی و نیگەرانییە ئابوورییەی هەیە، خاوەنکارەکان بەوردیی چاودێری ڕێگاچارەکان دەکەن لەپێناو بەدیهێنانی پێداویستییەکانیان، بێ ئەوەی بەکردەوە پابەندبن بەگەشەپێدانی هێزی کارەکانیان.” ئەوان ئەم ڕێگا چارەیان ناوناوە “دامەزراندنی بەدەنگ”.

https://www.cnbc.com/2023/02/06/how-the-us-labor-market-went-from-quiet-quitting-to-quiet-hiring.html

ڕۆژنامەکان و ناوەندەکانی توێژینەوەی ئابووری و پرۆسە و دەرفەتی

کار لەم بارەوە دەڕۆن وازهێنان بە بێدەنگی لەبیر بکە، ساڵی ۲۰۲۳ هەموو شتێک دەبێتە "دەرکردن بێدەنگی بەرز"، واتە ئەم "بێدەنگییە" نامێنێت کە ئێستا لەنێو بازاڕ و بواری کار و لە بەرانبەر دەستی کاردا هەیە. ڕاپۆرتێک لە (نیوزویک) لەلایەن (گولیا کاربۆنارۆ) لە ۲۰۲۳-۱-۲۳ ئامادە کراوە و هەروەها ڕاپرسییەک ئەنجام دراوە، لەوەدا جەخت لەسەر ئەوە کراوەتەوە و ئاشکرای دەکات: زۆربەی ئەمەریکییەکان ئەمساڵ بیر لەگۆڕینی کارەکانیان ناکەنەوە. کۆمپانیاکانی تەکنەلۆژی وەک ئەمازۆن، مێتا و تویتەر ژمارەیەکی زۆر گەورەی کرێکارەکانیان لەکارەکانیان دوورخستەوە و ڕاشیانگەیاند دوای زیادبوونی پێویستی دامەزراندنی کرێکار لە کاتی بڵاوبوونەوەی پەتای کۆڤید- ۱۹دا ئەمەش بەتە هۆکاری ئەوەی مەترسییەکانی پاشەکشەی ئابووری خەریکە دڵەڕاوکە بە کرێکاران و بازرگانەکان زیاد دەکات. دەست لەکارکێشانەوە گەورەکەی ساڵی ۲۰۲۱ تاکو ڕەوشی "وازهێنانی بێدەنگ"، کە لە ساڵی ۲۰۲۲دا ئەنجام درا، وەکو دوو کاردانەوە و قەیرانی دیار لەنێو بازاڕی کاری ئەمەریکادا دادەنرێت و ئەمەش بە یەک دوو ساڵی پێ لەگێژاودا تێپەڕی، بەڵام مەسەلەکە لەساڵی ۲۰۲۳دا، لە لێواری پاشەکشەیەکی بەرچاو دایە و ئەگەری ئەوە دەکرێت، ئەمە بتوانێت کاریگەریی قووڵ لەسەر ئابووری وڵاتەکە دروست بکات. بۆیەشە کرێکارانی ئەمەریکی دەیانەوێت لەشوێنی خۆیان بمێننەوە و بەجدییەوە دەست بە کارەکانیانەوە دەگرن. بەپێی زانیاری نێو ڕۆژنامەکانی ئەمەریکا و ئەوەی ڕۆژنامەی (شەرق ئەلئەوسەت) لەڕۆژی ۱۹ی نۆڤەمبەری ۲۰۲۲ لە ژمارە (١٦٠٦٢) بڵاوی کردەتەوە هاتووە: ملیۆنێک و شەش سەد و دوو هەزار کەس لە ئەمەزەن وەکو کار بە کاتی تەواو، یان نیوە کاتی کار کرێکاری دەکەن لەکاتی پەتاکەی کرۆنەدا لەساڵەکانی ۲۰۲۰-۲۰۲۲ ژمارەیەکی زۆر خەڵکی دامەزراندووە بۆیە بڕیاریان داوە ژمارەی کرێکارەکانیان کەم بکەنەوە. پێیان وایە دۆخی ئابووری هێشتا لەدۆخێکی ئاڵۆز دایە و لەم ساڵانەی دوایدا بەشێوەیەکی خێرا خەڵکیان دامەزراندووە، بۆیە بڕیاریان داوە هەزارەها کرێکار لەکارەکانیان بووەستێنن. ئەمە تەنیا نموونەیەکە لەهەموو ئەو فشارانە ئابووریانەی کاریگەری لەسەر کرێکاران و مووچە و ژیانیان دروست دەکات.

بەپێی ڕاپرسییەکەی کۆمپانیای (ڕێدفێلد و ویلتۆن ستراتیژی) و (نیوزویک) ٦٤٪ کرێکارە ئەمەریکییەکان واتە زۆرینەیان ئەمساڵ ۲۰۲۳ بەنیاز نین و نایانەوێت گۆڕانکاری لە کارەکانیان بکەن. ئەمەش ڕەوشی ئابووری و تایبەتمەندی بازاڕی کاری لەنێو ئەمەریکا پێچەوانە کردەتەوە. ڕەوشەکە سەبارەت بەو ژن و مێردانەی ساڵەهایە کار دەکەن، یان ئەوانەی هەمیشە بەدوای دروستکردنی هاوسەنگی

واقیعی ژیانی کار و ژیانی هەنووکەیان بوون و باسی ئەم هاوسەنگەیان لەنێوان ژیان و کارەکانیان دەکرد وەکو هۆکارێکی سەرەکی وابوو تاکو کارەکانیان جێ نەهێلن، بەڵام دڵنیابوون لەدۆخی ئابووری ئەمەریکا و جیهانیش وایکردووە کرێکارانی ئەمەریکا لەبەر مەترسی بازاڕی کار و دۆخی ئابووری ئەمساڵ بیر لەگۆڕینی کارەکانیان نەکەنەوە. کەواتە بێنە بەرچاوی خۆتان دۆخەکە چەندە خراپە، ئایا خەڵک دەتوانن لەدوورەوە لەکارەکانیان بەردەوام بن. ئایا ئەمە بەکردەوە و بەواتای هەقیقی سەردەمی "وازهێنانی بەندەگە"؟.

ئەمساڵ لەکەرتەکانی تەکنەلۆژیا بەکۆمەڵ کرێکار و مووچەخۆرەکانیان دەرکرد، لەکردەوەدا ئەم دەرکردنە بەکۆمەڵە لەساڵی ٢٠٢٢ەوە دەستی پێکردووە. مایکرۆسۆفت لە سەرەتای شوباتی ٢٠٢٣دا ڕایگەیاند ١٠ هەزار کارمەندەکانی لە پێناو کەمکردنەوەی ڕێژەی تێچوون لەکارەکانیان دووردەخەنەوە. (ساتیا نادێلا) بەڕێوەبەری جێبەجێکاری کۆمپانیای مایکرۆسۆفت لە (داڤۆس)دا ڕایگەیاندبوو "کەس ناتوانێت سەرپێچی لەهێزی کێشکردن بکات، ئەم کێشکردنە بریتییە لە گەشەی ئابووری ڕێکخراو بەهۆی هەڵاوسانەوە دێتە ئاراوە".

کۆمپانیا گەورەکان بڕیاریان دا هەزاران کرێکار لەکارەکانیان دەربکەن لەوانە ئەمازۆن ١٩ هەزار کرێکار و مێتا ١١ هەزار کرێکاری دەرکردووە، لەو کاتەی (ئیلۆن ماسک) دەستی بەکارکردووە و تویتەریش نیوەی هێزی کار لە کۆمپانیاکەی دەرکردووە. ئەم پرۆسەی دەرکردنەش ناونراوە "دەرکردن بەدەنگی بەرز". (جۆن بلەڤینز) مامۆستا لە کۆلیژی بازرگانی ئیس سی جۆنسۆن لە زانکۆی کۆرنێل بە نیوزویکی ڕاگەیاندووە "ئەم دەرکردنانە دەرنجامی دامەزراندنە زۆرەکەی سەردەمی پەتای کرۆنایە. ئەو کاتە کە بازرگانی بەخێرایی زیادی کرد بۆ پڕکردنەوەی پێویستییەکان کرێکاری زۆر و بەپەلە دامەزرێنران، ئێستاش لەگەڵ خاوبوونەوەی ئابووری، خاوبوونەوەکە کاریگەریی لەسەر سوود و قازانج دروستکردووە، بۆیە بازرگانەکان دەیانەوێت خۆیان لەگەڵ خاوبوونەوەی ئابووری بگونجێنن".

لەدرێژەی ئەم شیکردنەوەیەدا لە "نیوزویک"دا ئاماژە بەوە کراوە ئێمە هێشتا هەست بەئازارەکانی قامچییە توندەکانی وەستان و قەیرانی ئابووری لەساڵی ٢٠٢٠ دەکەین و سەرباری درێژکێشان و دووبارە بوونەوەی لەساڵی ٢٠٢١دا. دەرکردنی بەکۆمەڵی کرێکاران لە کۆمپانیاکانی تەکنەلۆژی دەرەنجامی ئەو بڕیارە خێراییە، کاتێک خواست لەسەر خزمەتگوزاری زۆربوو و ڕێژەی داواکاریی و پێویستی خێراکردنی بازرگانی بەرزبۆوە، پێویستیان بە کارمەند و کرێکار زیاد بوو، بۆیە بەشێوەیەکی خێرا خەڵکیان خستە کارەوە، ئێستا ئەمە

پێچەوانە بەتەوە، بەهۆی خاوبوونەوەی بازرگانی و داواکردن بەدەنگی بەرز بەکۆمەڵ کرێکارەکانیان لەکارەکان دەردەکەن.
لەهەمان کاتدا شارەزایانی بواری ئابووری پێیان وایە ئەم دۆخەی لەنێو کۆمپانیاکانی تەکنەلۆژیدا هەیە، نابێت نیگەرانیی لای کرێکارانی بواری پیشەسازیی دروست بکات. (گریگۆری دیفرێتاس) لەزانکۆی ئابووری و بەڕێوەبردنی سەنتەری لێکۆڵینەوە لە کار و دیموکراسی لەزانکۆی هۆفسترا دەڵێت "بازاڕی کار لە ئەمەریکا بەپێی هەموو پێوەرە ستانداردەکان کار و مووچەت تێدا بەهێز دەمێنێتەوە.
هەرچەندە دەرکردن لە بواری تەکنەلۆژیادا بۆتە مانشێتی زۆربەی هەواڵەکان، بەڵام ئەمە تەنیا لە کاردانەوەیەکی کورتبینانەی کۆپیکراو دەچێت، لەکاتێکدا ڕێژەی سوود و نرخی پشکەکان وەکو خۆیانن. کرێ لەچەند مانگی ڕابردوودا هیچ هەڵاوسانێکی بەخۆیەوە نەبینووە، هەرچەندە خاوبوونەوە لە بەرزبوونەوەی نرخەکاندا بەدی دەکرێت و ڕەنگە یەمەش ڕووبدات".
"کاریگەرییەکانی پەتاکە لەسەر ژیانی کرێکارانی بنەڕەتی و سەرەکیی و مەسەلەی توندیی لەبازاڕی کار، بۆتە هۆکار بۆ ئەوەی زۆر کەسی وەکو کارەکتەری بوێر دەربکەوێت و داوای باشترکردنی بارودۆخی کار و یارمەتییەکان و دەنگدان لەشوێنی کار و مافی سەندیکاکان بکەن.
ئەوە دەتوانێت گۆڕانکارییەکی درێژخایەن بێت، بەتایبەتی بۆ (جێن زی)". سەرەڕای ئەوەی ئەمە گەشبینە بۆ داهاتووی بازاڕی کاری ئەمەریکا، بەڵام (ئێلیس گۆڵد)ی ئابووریناس لە دامەزراوەی قازانج نەویست، کە بنکەکەی لە واشنتۆنە بەناوی پەیمانگای سیاسەتی ئابووری (EPI) بە نیوزویکی گوتووە "ئەو نیگەرانە لە کرێکارانی کەرتی گشت".
بۆیە پرۆسەی "وازهێنان بەبێدەنگی" لەنێو بازاڕی کار لە ئەمەریکا لەنێوان کەرتی تایبەتی و گشتیدا هەندێک جیاوازە، ئەوەی کۆمپانیا گەورەکانی بازرگانی و تەکنەلۆژی دەیکەن، جیاوازە لە کەرتی گشتی کە دوای پەتای کۆرۆنا زۆر گۆڕانکاری بەسەردا نەهاتووە، هەرچەندە بۆ نموونە کەرتی تەندروستی و پەروەردە تووشی فشار و دۆخێکی دەروونی و ئازاری زۆربوون. بەپێی ڕاپرسییەکەی نیوزویک "ساڵی ٢٠٢٣ پێویستە وازهێنانی بێدەنگ لەبیر بکرێت، چونکە زۆربەی هەر زۆری خەڵک لەشوێنی کارەکانیان دەخۆشن و نایانەوێت کارەکانیان بگۆڕن. ئەم پاشەکشەیەش پەیوەندیی بەوەوە هەیە، کرێکارەکان هیچ بژاردەیەکی دیکەیان نییە، بۆیە کارەکانیان ناگۆڕن".

دە هەقیقەتی ڕاستەقینە لەبارەی کرێکارانی ئەمەریکا

یەکەم: بەپێی سەرچاوەکان لە ٣٥ ساڵی ڕابردوودا پشکی کرێکارانی ئەمەریکا کە لەڕیزی سەندیکاکانی کرێکاران تۆمارکراون و ئەندام بوون نزیکەی نیوەی ڕێژەکەی دابەزیوە. ژمارەی ئەندامەکانی سەندیکای کرێکاران لەساڵی ١٩٤٥ گەیشتەتە لوتکە و ٣٥٪ ی هەموو کرێکارانی ئەمەریکا بووە، کەچی ساڵی ٢٠١٨ ڕێژەی بوونە ئەندامی سەندیکا تەنیا ١٠.٥٪ بووە. لەهەمان گاڤدا ژمارەی ئەو کرێکارانەی لەلایەن سەندیکاوە نوێنەرایەتی دەکرێن ١١.٧٪ بووە، چونکە ١.٦ ملیۆن کرێکاریش ئەندامی سەندیکا نەبوون، بەڵام گرێبەستەکانی سەندیکا پشتگیری مافەکانی ئەوانی کردووە. ساڵی ٢٠٢٢ ژمارەی ڕاستەقینەی ئەندامەکانی سەندیکا ١٤.٧ ملیۆن کەس بووە، بەپێی ئاماری نووسینگەی کار (BLS) لەم ساڵەدا ژمارەی ئەندامەکانی سەندیکا نزمترین ئاستیان تۆمارکردووە.
ئەو بوارە پیشەسازیانەی زۆرترین ڕێژەی دابەزینی ئەندامی سەندیکایان لەنێوان ساڵەکانی ٢٠٠٠- ٢٠١٨ هەبووە، بریتین لەکەرتی گواستنەوە و گواستنەوەی ماددەکان، کە لە ٢١.٧٪ دابەزیوە بۆ ڕێژەی ١٤.٥٪. ئەم بواری پیشەسازییە ژمارەیەک پیشەی جیاواز لەخۆ دەگرێت، لەوانە کۆنترۆڵی هاتوچۆی فڕۆکەوانی، تاکو شوفێری پاسەکان و خزمەتکارانی فڕۆکەوانی دەگرێتەوە. لەهەمان کاتدا ژمارەی ئەندامەکانی سەندیکا لە ساڵی ١٩٩٩- ٢٠٠٠ زیادی کردووە لە ٥.١٪ بەرزبۆتەوە بۆ ٥.٩٪.

دووەم: ئەمەریکییەکان بەشێوەیەکی گشتی حەزیان لەکاری سەندیکایی هەیە و ٥٥٪ ئارەزووی ئەم بوارەیان هەیە و ٣٣٪ش ئارەزووی کاری سەندیکایی ناکەن.

بەپێی ڕاپرسییەکی ساڵی ٢٠١٥ بەم ڕێژییەی ئاماژەی پێکراوە لەگەڵ یەکگرتوویی کرێکاران بەرهەمهێنان و کارگەکان. ٧٤٪ گواستنەوەی گشت و ٧٢٪ پۆلیس و ئاگرکوژێنەوە، ٧١٪ی مامۆستایانی قوتابخانە حکوومییەکان، لە ٦٢٪ی کرێکارانی خواردنی خێراش پێیان وایە دەبێت کرێکاران یەکگرتوو بن، لەکاتێکدا ٣٥٪ دژی ئەم بیرکردنەوە و ئاراستەیە بوون. ساڵی ٢٠١٨ زانیارییەکان ئەوەیان دەرخستووە ئەندامەکانی سەندیکا هەفتانە ١٠٥١ دۆلاریان دەستکەوتە، کەچی ئەوانەی ئەندامی سەندیکا نەبوون تەنیا ٨٦٠ دۆلاریان دەست کەوتووە. ئەم جیاوازیی و بەشاییە پەیوەندیی بەجیاوازیی پیشەسازی و پیشە و قەبارەی کۆمپانیا و ناوچەکان و دەڤەرەکانەوە هەیە.

سێیەم: بەشی زۆری کرێکارانی ئەمەریکا لەبوای خزمەتگوزاری کار

دەکەن. بەپێی دوایین ڕاپۆرتی (BLS) هاتووە: ١٠٧.٨ ملیۆن کەس، کە دەکاتە ٧١٪ لە پیشەسازییە تایبەتییەکانی بواری خزمەتگوازی کار دەکەن. بازرگـانی و گواسـتنەوە و خزمەتگوزارییەکـان ٢٧.٨ ملیۆن کرێکار و خزمەتگوازری پەروەردە و تەندروستی هەبووە و ٢٤.٣ ملیۆن و ٢١.٥ ملیۆن خزمەتگـوازریی پیشەیـی و بازرگـانی و ١٦.٧ ملیۆنیـش لەبواری کات بەسەربردن و میوانداری کاریان کردووە. لەدەرەوەی ئەوانەشـدا ٢٢.٥ ئەمەریکـی لەمـانگی تەمـوزیی ٢٠٢٢ لەنێـو دامەزراوەکانی حکوومەتدا کاریان کردووە و نزیکەی دوو لەسەر سـێیان لەئاستی ناوخۆیی و نزیکەی ١٢.٩ ملیۆنیش لەبواری بەرهەمهێناندا کاریان کردووە.

چوارەم: بەپێـی ڕاپۆرتـی تەمـوزی ٢٠٢٢ی (BLS) نـزکیەی ١٦ ملیۆن ئەمەریکی خۆبەش کاریان کردووە.

پێنجەم: هێزی کاری ئێستای ئەمەریکا لەنێوان تەمەنی ٢٣-٣٨ ساڵییە، ئەمەش بەرێژەی ٣٥٪ یان ٥٦ ملیۆن کرێکار دەگرێتەوە.

شەشەم: کرێ و هەقدەستی ئافرەتان لە پیاواناکەمترە و ئافرەتان ٨٥ سەنت وەردەگرن، بەڵام لەنێو گەنجەکاندا ئەم بۆشاییە لە بەراورد لەنیوان هەقدەستی ئافرتان و پیاوان کەمتر بێتەوە. ساڵی ٢٠١٨ کرێکارانی تەمەن ٢٥-٣٤ ساڵە، هەقدەستی ئافرەتان ٨٩٪ بووە بەراورد بەهەقدەستی پیاوان، واتە هەقدەستی ئافرەتان کەمترە لە بەراورد بە پیـاوان. واتە ئافرەتـان لەدوای پیـاو و هاوسـەرەکانیان دێـن لە هەقدەست و کرێ و داهات، چەندین هۆکار بۆ ئەم جیاوازییە لە مووچە لەبـواری جیـاوازیی ڕەگەزی نێـر و مێ هەیە. ئەمەش پەیوەنـدی بە چاودێری خێزان و جیاوازیی لە بواری بەرهەمهێنانی پیشەسازیی و پیشەکان لەنێوان ژنان و پیاوان هەیە. سەرباری جیاکاریی لەڕەگەز و ئەزموونی کار لەنێو کایە و شوێنی کاردا.

حەوتەم: کێشەیەکی دیکە جیاوازی موچە و هەقدەستی نێوان کرێکارە گەنجە خـاوەن بڕوانامەکـانی کۆلـیژ و هاوتەمەنەکـانی خۆیـانە، کە ئاستی خوێندەواریان کەمترە. سەرباری تێچووی خوێندن و زانکۆ.
بەپێی زانیارییە بڵاوکراوەکانی سەنتەری توێژینەوە هەقدەست و موچەی مامناوەندی دەرچووی زانکۆیەک لەنێوان تەمەنی ٢٥-٣٧، ساڵانە ٢٤،٧٠٠ دۆلار پترە لەو گەنجانەی بڕوانامەی زانکۆیان نییە. ئەوانی خـاوەنی بڕوانـامەن چانسـی بەدەسـتهێنانی کاریـان پتـرە، بەپێـی زانیارییەکـانی (BLS) تەنیـا ٢.٢٪ ی ئەو بەتەمەنـانەی بڕوانـامەی بەکالۆریۆسیان هەیە بێکاربوون. لەکاتێکدا ئەو بێکارە بەتەمەنانە

بەکار بوون لە ٣.٦٪یان خاوەنی بڕوانامەی ئامادەیی بووە و ٥.١٪ خاوەنی کەمتر لە بڕوانامەی ئامادەیین.

هەشتەم: گەنجە هەرزەکارەکانی ئەمەریکا بەراورد بە دەیەکانی ڕابردوو کەمتر کار دەکەن. بەپێی شڕۆڤەی (سەنتەری توێژینەوەی پیو) و بەپشتبەستن بە داتاکانی (BLS) هەرزەکاران هەنووکە تەنها ٢٦ خولەک بۆ کارکردن تەرخان دەکەن، کەچی دەساڵ لەمەوبەر ٤٩ خولەک کاریان دەکرد و لەناوەڕاستی نەوەدەکانیشدا ٥٧ خولەک کاریان کردووە. تەنیا ئەو ژمارەیەی ئاماژە بە کارکردنی هەرزەکاران لە پشووی هاوینە دەکات ساڵی ٢٠١٠- ٢٠١١ بەڕێژەی ٢٩.٦٪ یان کار دەکەن هەرچەندە کار دەکرێت ئەم ڕێژەییە بەرز بکرێتەوە و لەهاوینی ٢٠١٧دا گەیشتەتە ٣٤.٦٪، کەچی ئەگەر قسە لەبارەی کاری هاوینەی هەرزەکارانی ئەمەریکا بەگشتی لەساڵی ١٩٤٠ بکەین، دەبینرێت ئەو کات بەڕێژەی ٪ ٤٦ و ٪٥٨ بووە. ڕێژەی گەنجی تەمەن ١٦-٢٩ ساڵانە لە ئەمەریکا لەساڵی ٢٠١٨دا ١٤.٨٪ی تیکڕای دانیشتوانی ئەمەریکا بووە، واتە ٩ ملیۆن گەنج هەبووە، لەساڵی ٢٠١٣دا نزیکەی ١١ ملیۆن گەنج لەئەمەریکا ژیاوە، واتە ١٨.٥٪ دانیشتوانی ئەمەریکا پێک دەهێنێت. توێژینەی سەنتەری (پیو) دەریخستووە ڕێژەی پتری گەنجەکان ئافرەتن و مێ ٪٥٧ و نێر ٪٤٣ پێک دەهێنن. لەبیری نەکەین ٢/٣ی دانیشتوانی ئەمەریکا بڕوانامەی خوێندنی ئامادەیی، یان کەمتریان هەیە.

نۆیەم: ئەمەریکییە بەتەمەنەکان ئێستا پتر لە پێشان کار دەکەن، ژمارەکانی تەمووزی ٢٠٢٢ ئاماژە بەوە دەکەن ١٩.٨٪ بەتەمەنەکانی ئەمەریکا لەسەرووی ٦٥ ساڵی نزیکەی ١٠.٥ ملیۆن کەسن، ئەمانە گووتویانە بەتەواوی، یان بەنیوەکات و نیوە ئیش کار دەکەن. ئەم ژمارەیەش بەردەوام ل زیادبوونە، بەلای کەمەوە دەتوانین ئاماژە بەوە بکەین لەساڵی ٢٠٠٠دا تەنیا ٦.٦٪ی کرێکارەکان لە کەسانی بەتەمەنی سەرووی ٦٥ ساڵی بوون. تەنیا ساڵی ٢٠٠٧ ئەو کەسانەی لە تەمەنی ٥٥ ساڵی دان، ژمارەکانیان وەکو کرێکار زیادی کردووە و بەپێی داتاکانی سەنتەری توێژینەوەی پیو هێزی کاری ساڵی ٢٠١٨ دەریخستووە کە کرێکارانی تەمەن ٦٥-٧٢ ساڵی گەیشتەتە ٢٩٪ ئەمانە یان کرێکاری دەکەن، یان بەدوای کاردا دەگەڕێن.

دەیەم: بەرزکردنەوەی کەمترین مووچەی فیدرالی بۆتە جێگەی بایەخ، هەرچەندە ناکۆکییەکی حزبی توند لەنێوان دیموکراتەکان و کۆمارییەکان هەیە. ئەمەش پەیوەستە بە بەرزکردنەوەی کەمترین مووچە لەسەعاتێکدا کە ٧.٢٥ سەنتە بۆ ١٥ دۆلار، ئەمە بەجدی بۆتە جێگەی مشتومڕ، لەهەمان کاتدا ناکۆکییەکانیش توندن. ٪٨٦ دیموکراتەکان

پاڵپشتی ئەم بیرۆکەیە دەکەن و ٥٧٪ی کۆمارییەکانیش دژی بیرۆکەکەن. بەپێی زانیارییەکانی (BLS) لەساڵی ٢٠١٨دا ١.٧ ملیۆن کرێکار واتە ڕێژەی ٢.١٪ی سەرجەم کرێکارانی ئەمریکا مووچەکانیان لە کاتژمێرێکدا بەکەمترین مووچەی فیدرالی حیساب کراوە. هەرچەندە ٢٩ ویلایەت و ژمارەیەک شار و پارێزگا کەمترین ئاستی مووچەکانی خۆیان دیاریکردووە، بەڵام بەهۆی جیاوازیی گەورەی پێویستیی و تێچوونی ئاسایی ژیانی ڕۆژانە لای تاک لەسەرتاسەری ئەمریکادا کێشەکانی ئاڵۆزتر کردووە و ڕەنگدانەوەی پتری لەسەر ململانێ سیاسییەکاندا هەیە.

https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/08/29/facts-about-a/merican-workers

ناڕەزایی کرێکاران رێگە پێدراو نییە

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کرێکارانی ئەمریکا: تێسلا رێگە بە کارمەندانی نادات ناڕەزایی دەربڕن

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کرێکارانی ئەمریکا، کۆمپانیای تێسلا بە هەڕەشەکردن لە کرێکارەکانی بە باسنەکردنی ناڕەزایەتیی دۆخی کارکردن و کەمیی مووچەکانیان، تۆمەتبار دەکات.

رۆژی سێشەممە ٢٠٢٣-٤-٢٥ (مایکڵ رەساس) دادوەر لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی کرێکارانی ئەمەریکا ڕایگەیاند، بەڕێوە بەرانی ناوەندێکی چاککردنەوەی تێسلا لە ئۆرلاندۆی فلۆریدا لە ٢٠٢١دا ژمارەیەک کارمەندیان “بێدەنگ” کردووە، کە لەدژی ئەوەی مووچەی کارمەندە تازە دامەزراوەکان لە هی ئەوان زۆرترە، ناڕەزایەتییان دەربڕیوە. ئەنجوومەنەکە داواکارییەکی پێشکەشی (تێسلا) کردووە، چیدی مافی کارمەندەکانی پێشێل نەکات و ئەو پێشێلکارییانەش لەو ناوەندە ڕوویداوە بکاتە ڕاپۆرتێک و بە ئیمەیڵ بە تەواوی کارمەندەکانی (تێسلا)ی بنێرێت.

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کرێکارانی ئەمریکا ئاژانسێکی سەر بە حکومەتی ئەمریکایە، ئەرکی سەپاندنی یاساکانی پەیوەست بە مافی کرێکارانە بەسەر کۆمپانیا و خاوەن کارەکاندا و سزادانی ئەو شوێن و کۆمپانیایانەیە کە پێشێلی دەکەن.

بەگوێرەی راگەیەندراوی ئەنجوومەنەکە، لە کۆتایی 2021دا کارمەندەکانی تێسلا زانیویانە کارمەندە دامەزراوە نوێیەکان مووچەی زیاتر لە کارمەندە کۆنەکان وەردەگرن؛ بەپێی ژمارەیەکیان

ناڕەزایەتییان دەربڕیوە کە یەکێکیان تەکنیککارێک بووە و بە ئیمەیڵ ناڕەزایەتییەکەی بە یەکێک لە جێگرانی سەرۆکی کۆمپانیاکە ناردووە.

دواتر بەڕێوەبەرانی ئەو ناوەندی چاککردنەوەی ئۆتۆمبێل کۆبوونەوەیان بە بەژمارەیەک کارمەندی خۆیان کردووە و پێیان گوتوون: نابێت باسی مووچە و دۆخی کارکردنیان بکەن یان پەڕاوی ناڕەزایی بە بەڕێوەبەرە پلە باڵاکان بەرز بکەنەوە.

ئاشکرابوونی ئەو بابەتە بە دوایین ئابڕووچوون بە تێسلا دادەنرێت و پێش ئەمەش پەڕاوی یاسایی لە دژ کرابووەوە، کە لەنێو ناوەندەکانی بەستنی پارچەکانی ئۆتۆمبێلەکەدا جیاکارییەکی زۆری ڕەچەڵەک و گەچەڵەی سێکسی دەکرێت.
دادگایەکی ئەمەریکا تۆمەتێکی دژ بە (ئیلۆن مەسک) خاوەنی کۆمپانیای تێسلا و تویتەر و سپەیس ئێکس پشتڕاست کردۆوە، بە کرێکارەکانیان ڕاگەیاندووە، ئەگەر ببنە ئەندام لە سەندیکای کرێکاران، چانسی زیادکردنی مووچەکانیان لەدەست دەدەن.